
Læring i legeyrket: Den syvende far i huset

LEGELIVET

LINN VEDELD

linnvedeld@gmail.com

Linn Vedeld er øyelege ved Aleris Sykehus.

Hvis du opplever at LIS-legene rundt deg stadig blir yngre, er det tid for å dele kunnskap.

Foto: privat

«Unnskyld, vil du ha det ledige setet?» Blikket var knapt synlig bak de enorme øyevippene. Hadde hun møtt opp i min øyelegepraksis med røde øyne, kunne jeg fortalt at grevlinghår er ment for, vel, grevlinger – og kan gi kontaktallergi. Minuttene før den fatale kommentaren hadde jeg studert henne, der vi stod på bussen og kjempet om de samme oksygenmolekylene. I den tettpakkede midtgangen stinket vi som sild under tønneformede høstjakker. Med ansiktet ufrivillig gnidd mot skjermen hennes hadde jeg fått rotatorisk svimmelhet av bildekarusellen på Instagram. Jeg hadde avskrevet henne som selvopptatt, en representant for en generasjon i utforbakke. Et lukket samfunn. Blikket hennes var derimot åpent, der hun pekte på det ledige setet. Jeg rødmet fra pannerynkene og ned i ankelsokkene. Ser jeg *gammel* ut? Fikk jeg nettopp tilbud om å *sitte*?

«Jeg rødmet fra pannerynkene og ned i ankelsokkene. Ser jeg gammel ut? Fikk jeg nettopp tilbud om å sitte?»

Hintene har unektelig vært der. Apoteket som uoppfordret tilbyr rynkekrem, artikler som kun kan tydes med lesebriller, barnet som kjærlig sier «mamma, nå ligner du på Mommo». LIS-legene som stadig blir yngre, med sosiokulturelle referanser jeg ikke lengre forstår. Bevisbyrden tilsier at man har nådd toppen etter fylte førti, men kan alder likevel ha sine fordeler i jobbsammenheng?

«Nyutdannede leger gror skjegg, bruker brilleglass uten styrke og kler seg konservativt for å se eldre ut»

Overgangen fra LIS1 til overlege skjer langs en tidsakse som i begynnelsen har bratt stigning. Starten av karrieren er beintøff – både fysisk og mentalt. Nyutdannede leger gror skjegg, bruker brilleglass uten styrke og kler seg konservativt for å se eldre ut. Ungdommelighet er synonymt med manglende erfaring, og det er et ønske om at pasientene tar deg seriøst. Dataskjermen er plassert diskret på skrå for å skjule oppslag i NEL eller Legevakthåndboken, og under påskudd av å «hente utstyr», svetter man foran overlegens kontor i påvente av hjelp. Ansvar er overveldende, og man streber etter tillit – fra pasienter, enkelte kolleger og ikke minst fra seg selv.

«Alder betyr klokhet. Alder betyr også ansvar. Ikke bare økt faglig ansvar, men også et ansvar for de yngre»

Etter de første intense årene flater kurven ut mens vi kryper mot pensjonsalder. Verken lønn eller arbeidsoppgaver endres nevneverdig når man er ferdig spesialist, men noe skjer. Legehjernen har et eget område for ansikter man aldri glemmer, diagnoser som huskes, kirurgiske komplikasjoner man vet kan unngås. Alder betyr klokhet. Alder betyr også ansvar. Ikke bare økt faglig ansvar, men også et ansvar for de yngre. En mulighet til å se lettelsen i ansiktet til en LIS-lege som får færre gule lapper i DIPS, eller bistå en kollega med støtte i en vanskelig beslutning.

Når er egentlig vippepunktet mellom å være blodfersk og bli erfaren? Kanskje er 40-årene den trygge tiden hvor man fremdeles husker hvordan det er å være ny, står støtt i de fleste beslutninger, men likevel har noen å spørre. En klok kollega (som hevder å gi råd fra hornet på veggen) ble spurt av en engstelig pasient om han hadde utført det kirurgiske inngrepet før. «Du ser kanskje at jeg er grå i håret», konstaterte han nøkternt, og trasket mot operasjonssalen sammen med en yngre kollega.

På veien fra ung og lovende til syvende far i huset er det viktig å ikke avskrive de yngste. LIS-leger har kloke tanker, åpne spørsmål, oppdaterte kurs, og kanskje kommer det også gode innspill fra bakerste benk på morgenmøtet. Utdanning av nye, gode og trygge leger avhenger av at vi deler. Sannsynligvis

lærer du noe selv også. Om folk, fag eller deg selv. Nettopp her møtte jeg meg selv i døra, den dagen jeg aksepterte å sitte resten av turen hjem etter å ha forhåndsdømt den unge jenta.

Innerst inne var jeg litt glad der jeg dumpet ned på det ledige setet, med truende asfyksi og knirkende knær. Ved siden av meg satt en eldre dame. Frisyren var fri for permanentkrøller, og hun hadde en rolig fremtoning man bare får etter å ha lyktes i et langt liv. Hun lente seg mot meg og hvisket: «Du tar ikke imot plassen fordi du er gammel, jenta mi, men for å lære de unge gleden av å gi.»

Publisert: 5. desember 2024. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0513
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 30. mars 2026.